

been outlined. The challenges faced by institutions of professional pre-higher education after the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine, as well as their experience in ensuring the provision of quality educational services, have been taken into account.

Keywords: *educational process, professional pre-higher education, educational environment, dual education, competency-based approach.*

УДК 371.321

Паляничка Н.О., к.т.н., доцент, **Ковальов О.О.,** к.т.н., ст. викл.,

Червоткіна О.О., асистент

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

***Анотація.** У статті висвітлено характерні риси та ключові аспекти організації самостійної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» в умовах дистанційного освітнього процесу. Акцент зроблено на врахуванні актуальних вимог сучасного суспільства до професійної підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері машинобудування.*

***Ключові слова:** здобувачі вищої освіти, самостійна робота, якість підготовки, дистанційна освіта, навчальна дисципліна.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах ринку праці до випускників технічних спеціальностей закладів вищої освіти пред'являються підвищені вимоги з боку роботодавців. У зв'язку з цим головним завданням вищої школи стає формування висококваліфікованих фахівців, здатних конкурувати не лише на українському, а й на міжнародному ринку праці. Такі спеціалісти повинні володіти широким спектром професійних та особистісних компетенцій, серед яких – здатність до безперервного саморозвитку, опанування нових знань, уміння мислити креативно та логічно, знаходити нестандартні

підходи до вирішення проблем, критично аналізувати ситуації та адаптуватися до змін у сучасному світі [1; 2].

Відповідно до «Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти», затвердженого Вченою радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного 24 грудня 2024 року, визначено, що самостійна робота студентів повинна складати від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на опанування певної дисципліни, і це фіксується у навчальних планах відповідних спеціальностей [3]. Таким чином, викладач при формуванні робочої програми повинен передбачити обсяг часу для самостійної роботи студентів та підготувати ефективні форми завдань для оцінки рівня засвоєння знань.

Останні роки освітній процес у закладах вищої освіти України переважно відбувається у дистанційному або змішаному форматі із залученням електронних освітніх технологій [4]. У зв'язку з цим актуалізувалося завдання організації самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання з метою забезпечення високої результативності у вивченні навчальних дисциплін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці організації самостійної роботи студентів у процесі здобуття освіти присвячено значну кількість наукових праць, авторами яких є такі дослідники, як В. Буряк, Н. Солдатенко, В. Ужик, В. Андрущенко, Т. Лисянська, О. Скрипченко, В. Луговий, Ю. Дубровська, О. Рахмєєва, Е. Яхіна, І. Галченкова, С. Косенок, А. Соколов, В. Спіцин та інші [1; 2].

Проведений огляд наукових джерел засвідчує, що самостійна діяльність студентів у процесі навчання набула нового значення у зв'язку з активним впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, дистанційної освіти та цифрових інструментів у систему вищої освіти. Так, П. Підкасистий наголошує, що структура організації самостійної роботи повинна бути побудована таким чином, щоб студенти мали можливість глибоко засвоїти основи наукових знань, розвивати власну дослідницьку активність, а також формувати необхідні для професійної діяльності загальні й спеціальні компетенції.

У контексті технічної освіти, зокрема в машинобудівній галузі, слід зазначити, що конкурентоспроможність підприємств значною мірою визначається рівнем науково-технічного потенціалу, який формується у відповідних наукових центрах і лабораторіях. Тому одним із ключових завдань закладів вищої освіти є розвиток у студентів здатності

опановувати знання з фундаментальних наук та творчо застосовувати їх у професійній сфері [5].

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є аналіз характерних рис і ключових аспектів організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» в умовах дистанційного освітнього процесу, з урахуванням актуальних вимог суспільства до підготовки фахівців високого професійного рівня для машинобудівної галузі.

Виклад основного матеріалу досліджень. Самостійна діяльність студентів є невід’ємним елементом підготовки кваліфікованих кадрів, здатних швидко адаптуватися до стрімкого розвитку сучасних технологій, орієнтуватися в нових умовах та ефективно функціонувати на конкурентному ринку праці [5; 6].

До основних завдань самостійної роботи студентів у контексті сьогодення належать:

- повне і глибоке опанування навчальної програми з дисципліни;
- стимулювання пізнавальної активності та інтелектуального розвитку;
- формування внутрішньої мотивації до безперервного самовдосконалення і самонавчання;
- системне набуття навичок самостійної професійної діяльності, орієнтованої на міжнародний рівень (як у практичному, так і в науково-дослідному аспектах);
- розвиток умінь аналітичного і критичного мислення;
- удосконалення навичок самоорганізації, самооцінки та рефлексії;
- підготовка до роботи в умовах жорсткої конкуренції, яка вимагає постійного професійного зростання та самостійного засвоєння нових знань.

Зростання значущості самостійної роботи у системі вищої освіти вимагає перегляду підходів до її організації, розробки методів формування індивідуальних завдань, а також впровадження інноваційних технологій контролю виконання, що базуються на сучасних цифрових інструментах.

Сучасний стан освітнього середовища передбачає широке впровадження дистанційних форм навчання шляхом створення відкритого інформаційно-освітнього простору в межах кожного закладу вищої освіти.

У Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного забезпечено всі необхідні умови для результативного здійснення освітньої діяльності в дистанційному форматі [4; 5]. На базі «Освітнього порталу ТДАТУ» викладачами були створені електронні навчальні курси, які охоплюють повний спектр навчальних матеріалів, необхідних для ефективного засвоєння дисципліни.

Структура електронного курсу складається з таких основних елементів [5; 7]:

– інформаційний модуль – містить теоретичну базу по всім темам навчального курсу, включаючи лекційний матеріал, практичні та лабораторні заняття, а також рекомендовану літературу (рис. 1);

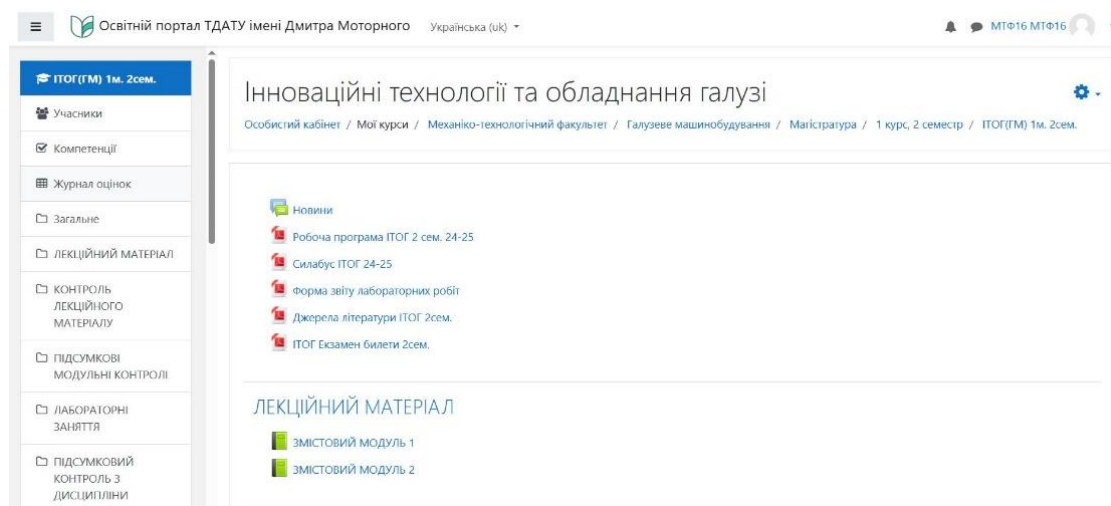

Рис. 1. Приклад електронного навчального курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» на освітньому порталі ТДАТУ

– контрольний модуль – представлений набором тестових завдань, за допомогою яких викладач має можливість оцінити рівень засвоєння студентом навчального матеріалу;

– самостійна підготовка – включає в себе добірку теоретичних відомостей, індивідуальні завдання для самостійного опрацювання, а також приклади їх виконання (рис. 2).

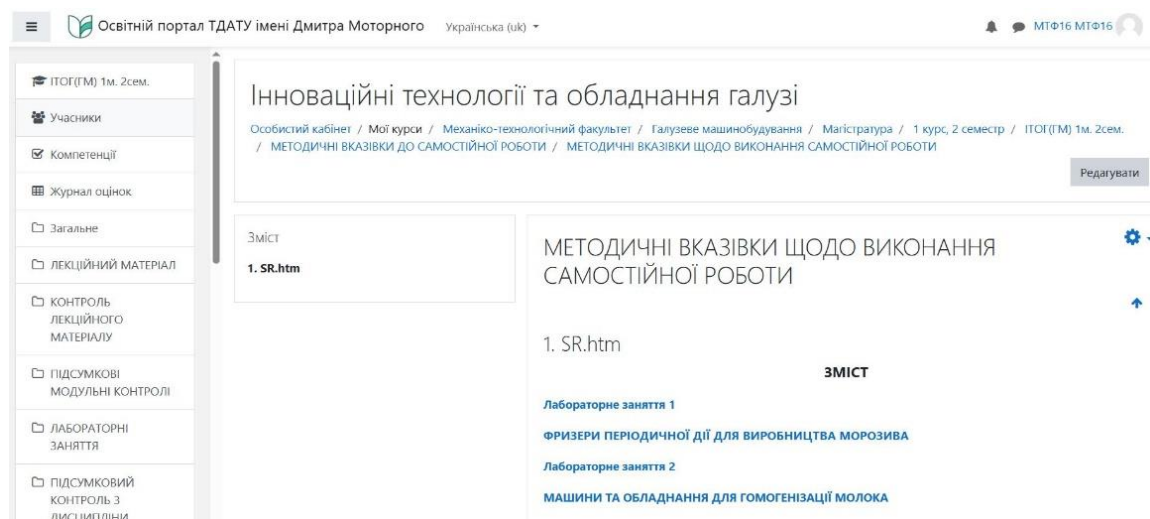

Рис. 2. Загальний вигляд методичних вказівок щодо виконання самостійної роботи на освітньому порталі ТДАТУ

До основних форм самостійної діяльності, які пропонуються здобувачам вищої освіти за спеціальністю «Галузеве машинобудування», належать: побудова кінематичних та структурно-технологічних схем, виконання індивідуальних контрольних робіт, творчих завдань, розв'язання задач, пов'язаних із вибором технологічного устаткування та проектування окремих елементів виробничого цеху, підготовка тез доповідей тощо.

Під час виконання завдань самостійної роботи студенти можуть користуватися навчальними матеріалами, розміщеними в електронному курсі з відповідної дисципліни, а також ресурсами кафедри обладнання переробних і харчових виробництв імені професора Ф.Ю. Ялпачика в розділі «Електронні підручники та посібники», на сайті наукової бібліотеки ТДАТУ та у відкритому доступі в мережі Інтернет.

Крім того, робочими програмами навчальних дисциплін зі спеціальності «Галузеве машинобудування» передбачається проходження здобувачами безкоштовних масових відкритих онлайн-курсів, що розміщені на платформах Prometheus, Coursera, EdX, EdEra, ВУМ тощо. Такі курси сприяють розширенню знань, розвитку гнучких навичок (soft skills) та формуванню професійних компетенцій. Після завершення таких курсів результати зараховуються викладачами, як частина самостійної роботи студента.

Для оцінювання виконаних завдань та перевірки рівня засвоєння матеріалу викладачі активно використовують такі засоби комунікації, як освітній портал ТДАТУ, мобільні месенджери (Viber, WhatsApp, Signal) та електронну пошту.

Висновки. Таким чином, організація самостійної роботи студентів технічних спеціальностей є ключовим елементом у процесі формування професійних компетентностей майбутніх фахівців, здатних успішно конкурувати на ринку праці. У статті висвітлено основні підходи до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Галузеве машинобудування» в умовах дистанційного навчання, з урахуванням сучасних вимог до підготовки інженерних кадрів у машинобудівній сфері.

Література

1. Ісаєва С.Д., Соловей Н.В., Летуновська І.В. Самостійна робота студентів як запорука ефективної організації навчального процесу у вищих закладах освіти. *Грааль науки: міжнародний науковий журнал*. 2023. №28 (червень). С. 385–392.

2. Шлеїна Л.І. Самостійна робота майбутніх фахівців у процесі вивчення курсу української мови професійного спрямування. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі: зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь, 2016. Вип. 19. С. 280–288.*

3. Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. 12 с.

4. Кюрчев В.М., Болтянська Н.І. Організаційні форми дистанційного навчання і специфіка їх застосування в ТДАТУ. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі: збірник науково-методичних праць ТДАТУ. 2020. Вип. 23. С. 4–12.*

5. Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. Особливості викладання дисципліни «Технологічне обладнання галузі» при дистанційній формі навчання. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь, 2021. Вип. 24. С. 212–216.*

6. Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. С. 13–20.*

7. Дереза О.О., Дереза С.В. Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць* / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. С. 56–62.

Palianychka N., Kovalyov O., Chervotkina O. Methodological approaches to organizing independent students' work in the specialty of «Industrial Mechanical Engineering» in distance learning conditions

Summary. The article highlights the characteristic features and key aspects of organizing independent educational activities of higher education students majoring in «Industrial Mechanical Engineering» in the context of a distance learning process. The emphasis is on taking into account the current requirements of modern society for the professional training of highly qualified specialists in the field of mechanical engineering.

Keywords: higher education students, independent work, quality of training, distance education, academic discipline.

УДК 004.8:371.3

Перетяка Н.О., к.т.н., доцент

Мелітопольський фаховий коледж Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Резнік К.В., к.т.н., доцент

Одеський національний технологічний університет

**ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У НАВЧАННІ**

Анотація. В статті представлений аналіз переваг та недоліків використання штучного інтелекту у навчанні. Наведені приклади використання в роботі викладача. Вказані переваги ChatGPT при навчанні здобувачів освіти з особливими потребами.

Ключові слова: штучний інтелект, ChatGPT, навчання, здобувачі освіти, компетенції